

EL RETAULE MAJOR DEL CONVENT DE SANT DOMÈNEC I ALTRES OBRES

Segons ens explica mossèn Sanç Capdevila, l'origen de l'estada dels pares de l'orde de Sant Domènec a Tarragona es remunta al segle XIII¹.

En un principi, el nou edifici conventual fou bastit als afores de la ciutat i després es traslladà a la plaça del Pallol. Posteriorment, el 29 de gener del 1669, els Cònsols de la ciutat donaven possessió als frares dominics del que seria el lloc definitiu d'emplaçament del convent, a la plaça del corral o de la Font.

Les obres de la nova fàbrica es van iniciar el 27 de juny del 1669 per mans dels mestres de cases Francesc Portella i Dídac Fabra.

El 19 de desembre del 1693, els frares passaren a habitar el convent que pocs anys després quedaria mig enderrocat. En efecte, el 3 de setembre del 1700, un llampec caigué damunt una torre que contenia quatre-cents quintars de pólvora. En esclatar el polvorí, es destruí part de l'edifici, fet que causà destrosses a les cel·les i a moltes parts de l'església. Sortosament, els frares van poder reparar aquelles maleses en poc temps en vendre's part de les propietats que posseïen a Tamarit.

Els anys del segle XVIII foren moments de prosperitat per al convent. Es van realitzar la sagristia i algunes obres d'ornament de l'església com el retaule major, contractat el 6 de maig del 1743, i posteriorment, unes tribunes pel presbiteri. Però, a la centúria següent, com si es tractés d'una maledicció, el convent no deixà de sofrir una calamitat darrera una altra. L'any 1808 —amb la guerra contra els francesos— el convent fou convertit en hospital i els religiosos en hos-

1. CAPDEVILA, S.: *El convent de Sant Domènec*. Tarragona, 1927.

pitalaris. L'ambient envaït de pesta va ocasionar moltes víctimes entre els frares. En retirar-se, els invasors, el 19 d'agost del 1813 van calar foc a l'església, convertida en magatzem d'aprovisionament.

Un reial ordre del 16 de maig del 1821 suprimia el convent dominicà de la nostra ciutat i el 25 de juliol del 1835 els dominicans abandonaren definitivament Tarragona.

Finalment, per una Reial ordre del 27 de juliol del 1838, es conferí l'ex-convent de Sant Domènec a les corporacions municipal i provincial de Tarragona ².

ELS AUTORS DEL RETAULE

El promotor de l'obra del retaule major va ésser el frare Tomàs Ripoll, fill de Tarragona, i gran benefactor del convent. Havia estat nomenat mestre General de l'Orde de Predicadors, el 19 de maig del 1725.

Per realitzar el retaule, la comunitat de religiosos va contractar els escultors de Valls, Lluís Bonifaci i el seu fill Baltasar, el 6 de maig del 1743 ³.

Són coneguts els estudis que l'arquitecte i historiador Cèsar Martinell dedicà a aquests artistes. A ell devem haver refet moltes de les dades biogràfiques de les quatre generacions d'escultors Bonifàs; l'atribució de multitud d'obres i un estudi força complet del que és considerat el membre més reeixit de la família. Ens referim a Lluís Bonifàs i Massó que, a part de la seva producció artística, va ésser qui restituí el cognom primitiu de la família que havia passat de Bonifàs a Bonifaci ⁴.

LLUÍS BONIFÀS I SASTRE

Lluís Bonifaci o Bonifàs, de qui ens parla el document del contracte del retaule major, pertany, segons Cèsar Martinell, a una segona generació d'artistes. Era fill del fundador, pare de Baltasar i avi del famós Lluís Bonifàs i Massó. Havia nascut a Barcelona i en aquesta ciutat va anar d'aprenent al taller de Llätzer Tramulles. Durant els pri-

2. ROVIRA I GÓMEZ, S.J.: *La desamortització del béns de l'església a la Província de Tarragona*. Tarragona, 1979, pp. 280-287.

3. Vegeu apèndix documental I.

4. MARTINELL, C.: *Arquitectura i escultura barroques a Catalunya*. 3 vol. Barcelona, 1959. MARTINELL, C.: *El escultor Luis Bonifàs y Massó. (1730-1786)*. «Anales y Boletín de los Museos de Arte de Barcelona», vol. VI, 1 y 2. Barcelona, enero-junio, 1948.

mers anys del segle XVIII, el trobem d'oficial escultor a Valls on es casà amb Maria Anglès, l'any 1706. Després d'uns anys d'estada a Barcelona retornà a Valls on establí definitivament el seu taller que després seria el dels seus successors. La fama de Lluís Bonifàs i Sastre el convertí en mestre i el seu taller en escola on anaven a formar-se molts i importants artistes, entre ells el seu fill Baltasar i posteriorment el seu nét Lluís. Entre les seves obres més importants cal destacar la seva intervenció en el retaule de Sant Marc i Sant Crispí per la confraria dels sabaters, de Valls, que treballà juntament amb l'escultor vallenc Jacint Vila. Posteriorment anar a fer diferents obres a la Cartoixa d'Escala Dei i col·laborarà en la confecció del retaule de la Verge de la Candela de Valls. És també obra de la seva mà el retaule de les Ànimes de La Guàrdia del Prats i el retaule major de Riudecols. La vida no li va ésser molt favorable i tingué la desgràcia de veure morir la seva esposa i el seu fill Baltasar, fets que li ocasionaren una gran amargura que sols es veié dulcificada per l'esperança que tenia dipositada en el seu nét Lluís, que en veritat no el defraudà.

BALTASAR BONIFÀS I ANGLÈS (Valls 1709-Valls 1747)

Fill de l'anterior i pare de Lluís Bonifàs i Massó. Martinell el creia administrador del taller que dirigia el seu pare, i tot i que hom sabia que era escultor, fins fa poc no es coneixia cap obra seva.

Sortosament, no fa pas gaire vaig, tenir ocasió de publicar uns documents que acreditaven Baltasar Bonifàs i Anglès com a autor del retaule major de La Pobla de Cèrvoles, juntament amb el seu pare Lluís ⁵. Es tracta d'uns rebuts que corresponen als diferents pagaments que se'ls anaven fent durant el temps que durà la construcció de l'obra i posteriorment. Van signats per l'un o l'altre artista indistintament. Un detall que no podem saber és si ambdós compartiren el projecte i el treball al retaule o si solament és obra d'un d'ells. Però, ja és ben sabut, les obres d'escultura catalana del vuitcents eren el producte d'un taller on participaven diferents artistes especialitzats i que, per tant, eren obra de conjunt.

En aquesta ocasió succeeix el mateix. El retaule major del convent dels dominics el van contractar tots dos artistes com si fossin una sola

5. VIDAL SOLÉ, M.: *Noves aportacions documentals dels escultors Bonifàs*. Estació de Recerca Bibliogràfica i Documental «Margalló del Balcó». Tarragona, 1988, pp. 93-116.

persona? Significava que el contractaven en nom del taller o que el treball el farien indistintament ? o el que és més segur, que en cas que es morís el pare, el fill continuaria l'obra amb els mateixos compromisos establerts en vida del seu antecessor? No podem respondre aquestes qüestions i més quan al moment de signar el contracte el fill Baltasar tenia trenta-quatre anys i probablement una capacitat i experiència que li permetien assumir aquella responsabilitat, cosa que ens permetria veure les similituds i diferències entre dues obres d'uns mateixos escultors. Malauradament tampoc no tenim cap fotografia d'aquest retaule per poder-lo comparar amb el de La Pobla de Cèrvoles.

EL RETAULE

Segons el contracte, el retaule major del convent dels dominics de Tarragona, havia d'ésser fet de fusta d'alba i tenir unes dimensions de 60 pams d'alçada i 32 d'amplada.

Al compromís no es concreta gaire l'estructura ni la iconografia perquè els artistes s'havien de cenyir a la traça que havien presentat i que havia estat aprovada. Més aviat es precisen les clàusules de caràcter econòmic i els acords a què van arribar ambdues parts.

Es diu que el retaule es faria al taller dels Bonifàs a Valls, que el transport fins a Tarragona i l'assentament al seu lloc aniria a compte dels escultors. D'altra banda, el convent pagaria el mestre de cases, i els materials que fessin falta per tal de fortificar el retaule.

La quantitat estipulada, de 1.400 lliures, seria pagada als escultors a terminis i per avançat. El mateix dia que signaren el contracte se'ls donà 300 lliures que serien a compte del sòcol, pedestal i sagrari que tot plegat havia de constituir la primera andana del retaule. És una fórmula poc emprada, aquesta, segons la qual els Bonifàs no estaven obligats a continuar l'obra si prèviament no havien rebut una quantitat que avalés el treball que realitzarien posteriorment.

La comunitat es reservava el dret de fer visurar el retaule. Si aquest no era conforme al projecte presentat, els escultors haurien d'afegir-hi allò que hi faltés i pagar de la seva butxaca els experts. Si, en canvi, l'obra se cenyia al model, serien els frares els que pagarien les despeses dels visuradors.

EL DAURAT

Al cap de poc temps d'acabar l'obra d'escultura del retaule, els frares decidiren fer-lo daurar. El 26 de setembre del 1747, es realitzà el compromís entre el daurador Josep Lletget de Vilosell (Garrigues) i dos frares comissionats del pare Tomàs Ripoll ⁶.

El contracte que se signà és summament interessant per diferents conceptes. En primer lloc perquè s'hi especifica com havia d'aplicar el daurador les regles del seu art en cada una de les parts del retaule. Això ens permet conèixer tot el procés que requeria una obra d'aquest tipus i, cosa que també és molt important, la terminologia de l'època, tant pel que fa referència als estris com a les tècniques que s'empraven sigui en l'aplicació dels colors, dels pans d'or, etc. També aquest document és prou demostratiu per la seva mateixa meticulositat del poc marge que es dóna a l'artista per a la seva lliure creativitat.

Josep Lletget rebria pel seu treball 1.350 lliures que se li pagarien a terminis, a raó de 450 ll. Tal com ja era habitual, rebria les primeres 450 ll. en iniciar l'obra; les altres, a mig treball, i les restants, quan l'hagués conclòs i hagués estat aprovada per persones expertes. L'artista es comprometia a tenir llesta la major part del seu treball, al cap de sis mesos de la data de contractació.

LES TRIBUNES

Un cop col·locat el retaule al seu lloc i enllestida la dauradura, els religiosos dominics volgueren situar al presbiteri dues tribunes que van encarregar a l'escultor de Reus, Josep Vila, el 10 de febrer del 1748 ⁷.

Les tribunes serien fetes com el retaule, de fusta d'alba, i probablement anirien ornades per algun treball de talla, cosa que podia haver motivat que l'obra fos encarregada a un escultor i no a un fuster.

Al moment de signar el compromís, l'escultor ja havia presentat el dibuix del projecte de l'obra que havia estat aprovat.

Als pactes signats no es defineix com havia d'ésser la forma exterior d'aquestes tribunes sinó que es tracten més aviat qüestions de caràcter tècnic respecte com anirien assentades al lloc que se'ls destinava al presbiteri.

Pel seu treball, Josep Vila rebria 600 lliures que se li pagarien en

6. Vegeu apèndix documental II.

7. Vegeu apèndix documental III.

tres terminis. El dia de signar el contracte rebria 210 lliures, 13 sous i 4 diners; quan tingués l'obra acabada fins a la cornisa, se li donarien 194 lliures 13 sous i 4 diners i quan ja estigués acabada i aprovada per tres mestres escultors, cridats a l'efecte, rebria les restants 194 ll. 13 sous i 4 diners. Amb aquestes quantitats, Josep Vila havia de pagar la fusta, els mestres de cases i operaris que l'ajudarien a col·locar les bastides per plantar les tribunes i la ferramenta que els fos necessari per collar-les.

L'escultor es comprometia a tenir llesta l'obra per Pasqua de Resurrecció de l'any següent. En cas que els comissionats preveïessin que l'oficial no podia complir amb els terminis establerts, es reservaven el dret de contractar altres operaris que serien els encarregats de perfeccionar les tribunes i col·locar-les al seu lloc. Si això es produís, les despeses que aquests ocasionessin serien pagades per Josep Vila.

CONCLUSIÓ

Un cop més, hem de lamentar la desaparició d'aquestes obres com tantes d'altres que es van realitzar al llarg dels segles XVII i XVIII. La majoria s'han perdut a causa de les guerres, en altres casos per la desídia de la gent o pels capritxosos canvis de la moda que féu preferible substituir o destruir segons els casos, el preuat tresor artístic que ens legaren els nostres avantpassats.

El retaule del convent de Sant Domènec, devia tenir un valor o potser un encís especial, des del moment que he trobat en altres contractes de retaules majors de diferents viles de la comarca que se'l cita com a model a seguir. Així es fa constar en el compromís establert entre l'escultor Antón Ochando i els representants de la vila de Constantí en el qual es diu expressament que l'artista devia executar el retaule major del poble «segons està o estarà quan sia acabat lo retaule major de S. Domingo de Tarragona»⁸.

Aquesta clàusula del contracte, que es coneixia per haver estat publicada per mossèn Bergadà als fulls parroquials de la vila, és la que motivà que per molt de temps s'hagués cregut que l'autor d'aquell retaule fos l'escultor Anton Ochando. Penso que l'aportació d'aquesta documentació inèdita ajuda a refer l'error, a part de conèixer una mica més el poc estudiat, encara, període barroc.

MERCÈ VIDAL I SOLÉ

8. VIDAL SOLÉ, M.: *Notes complementàries sobre l'església de Constantí. Els retaules barrocs i els seus autors*. En preparació.

APÈNDIX DOCUMENTAL

DOCUMENT I

1743, maig 6.

Contracte del retaule del altar major de la iglesia del convent dels dominics de Tarragona establert entre la comunitat de religiosos i els escultors Lluís Bonifaci i Sastre i el seu fill Baltasar.

Die sexta mensis may anno a nattivitate Domini millesimo septingesimo, quadragessimo, tertio Tarragona.

Its Christi Nomine Amen. De, y sobre la construcció y fabrica del retaule del Altar Major de la Iglesia del Monestir y convent del Pare Sant Domingo del Predicadors de la present ciutat de Tarragona, per y entre los Reverends Pare Joan Thomas Roig, lector en Sagrada Theologia y prior de dit Monestir y convent, Pare Gabriel Dalmau, predicador general, el prior Pare Joseph Pio Moles, presentat, Pare Ignaci Claver, predicador General, Pare Geroni Nin, Predicador General, Pare Pere Martir Sala, en Sagrada Theologia lector, Pare Sebastià Mestre, Pare Joseph Sangenis, Pare Joan Bonet, Pare Llorens Fontanet, Pare Manuel Moreu y Pare Joan Roger, tots religiosos, sacerdots, professors del mateix monestir y convent, convocats y congregats en la celda prioral de dit monastir y convent ahont per lo y altres semblants negocis se acostuman convocar y congregar, tenint comunitat y tot lo dit convent representants de una part y Lluís Bonifaci, mestre escultor, y, Balthasar Bonifaci, pare y fill de la vila de Valls del Camp y Archebisbat de Tarragona, de part altra son estats fets, firmats y jurats la capitulació, pactes y convenció següents:

Primerament: A estat pactat y convingut entre les dites parts, que los dits Lluís Bonifaci y Balthasar Bonifaci, pare y fill, tingan obligació de construir y fabricar lo dit retaule major de sexanta pams de alsada y trenta dos pams d'amplària, del mateix modo, forma y manera que aquell, està dibuixat en la trassa que per est effecte sels ha entregat firmada per dit reverend Pare Prior y dits pare y fill Bonifaci, segons art ús y costum de bon official, tot de fušta de alba de bona qualitat, quedant a la llibertat de dit Reverent Pare Prior y convent lo fer visurar dit retaule per medi de dos mestres experts, un per cada una de ditas parts, elegidor y nomenador, y en cas se trobe havent faltat dits pare y fill Bonifaci en alguna cosa, axí en lo tocant al art com en lo que mira a la trasa predita, ho degan esmenar a sas costas, y en est cas, degan dits pare y fill Bonifaci pagar los gastos de la visura, y en cas de no faltar-hi cosa alguna los dega pagar lo dit monastir y convent.

Item ab pacte que, respecte de haverse de treballar lo dit retaule en la vila de Valls, degan y tingan obligació los dits pare y fill Bonifaci de fer-lo aportar a sas costas y gastos dins la Iglesia del dit monastir y convent, plantar-lo y assentar-lo en son degut lloch, quedant sols a càrrech de dit Pare Prior y convent lo pagar tot lo necessari per la fortificació de dit retaule, com son jornals de mestre de cases, manobres, guix, argamassa, y fer las vestidas y lo demás que ocorria per dita fortificació y no altra cosa.

Item, es convingut y pactat que dits reverend Pare Prior y convent, degan donar y pagar, real y effectivament als dits Lluís Bonifaci y Balthasar Bonifaci, pare y fill, per rahó de la fàbrica de dit retaule y plantar-lo o assentar-lo en son lloch, mil quatre-

centas lliuras, moneda barcelonesa, ab esta forma, ço es trescentas lliuras de present, que dits pare y fill Bonifaci confessan rebre de dit Reverend Pare Prior y convent, ab diner contat realment y de fet en presencia del nottari y testimonis infraescrits per rahó de los quals degan y tingan obligació dits pare y fill Bonifaci de construir, fabricar y plantar en son lloch lo sòcol, pedestral y sacrari que es lo que conté la primera andana de dit retaule, y les restants mil y cent lliuras ab sas pagas conforme se explicara en lo subsegüent immediat capitol.

Item, y finalment, es estat, pactat y concordat entre ditas parts que no pugan dits Lluís Bonifaci y Balthasar, son fill, ser compellits a continuar la fàbrica del sobredit retaule, sino és en lo cas que lo dit Pare Prior y convent entreguen la quantitat competent al valor que tindrà los dits sòcol, pedestral y sacrari als dits pare y fill Bonifaci y en est cas degan continuar la dita fàbrica per la quantitat que a mes del dit valor sels entregaba de calitat que no degan ja may cumpir, sino y per lo diner que tindran rebut, respecte al total import del referit retaule.

I així, les dites parts, lloant, aprobant, rattificant y conformant lo presedents capitols y totes y sengles coses en ells y quiscu dells contengudas renunciant a la excepció dels dits capitols, així com esta dit no (...) y convinguts a la cosa no ser així y consistir en veritat y a tot altre dret y consuetut a dites coses obvians convenen y prometen es, a saber, la una part a la altra y así mateixos, ad invicem et vicissim per lo que a cada un dells y a tots, y sengles coses en ells y quiscun dells contengudas y expressades segons sa ser (...) y thenor si, y segons a cada una de ditas parts toca y mira al interès de la altra atendran y cumpliran y contra daquells no faran ni vindran per qualsevol dret, titol, causa o rahó y per so la una part a le altra ad invicem et vicissim, ne obligan tots y sengles bens seus, mobles e immobles, haguts y per haver, vuy drets, forsas y accions suas universals, renunciant quant en asso al benefici de novas constitucions y divididoras y cedidoras accions epistola del Divo Adrià y Consuetut de Barcelona, que parla de dor o mes que a solas se obligan y a tot y qualsevol altre dret o lley, y a la lley que prohibeix la general renunciació y los dits Lluís Bonifaci y Balthasar Bonifaci, pare y fill, per pacte expres renuncian a son propi for sols ¿mentendre? al for del qualsevol jutge o cort, axí ecclesiastich com secular ag facultat de variar lo judici una y moltas vegadas y promesa de pagar los gastos variant o no variant y així mateix, fan y firman escriptura al ters en los llibres dels servos o els molts Illustres senyors corregidors de Barcelona, Tarragona, y altres qualsevols jutges o corts ab obligació dels bens, tant solament de els dits pare y fill Bonifaci y de altre dells mobles e immobles haguts y per haver ab constitució de procuradors per ser absents de ditas corts de tots los nottaris, escrivants y (...) que vuy son y per temps seran pera fer y firmar la escriptura de (...) y obligar son bens y de ells assolas segons lo curs, rigor y estil de S. (...) Curias (...) metent tenir per ferm y agradable tot su y quant per ells y lo altre de alls de fasse. Todas le quals cosas axí com (...) està dit, convenen y prometen la una part a la altra y axí mateixos ad (...) et i (...) tenir, cumplir y observar y no menos al nottari avall escrit com a pública persona per los que sia interes rebent y estipulant tot lo que font ab feten la dita ciutat de Tarragona dia, mes y any sobre dits y així ho firman.

Y axí ho approba lo nottari aval escrit de ma propia mà.

Fra Joan Thomàs Roig.

Fra Geronimo Nin, Predicador.

Fra Pedro Sala.

Fra Sebastià, mestre.

Fra Joan Bonet.
Fra Llorens Fontanet.
Fra Joannes Thomàs Roger.
Lluís Bonifaci, escultpor.
Balthasar Bonifaci, escultpor.

A.H.P.T. Notari Eudald Borés. Vol. 468, caixa 370, fol. 89 i 90v.

DOCUMENT II

1747, setembre 26.

Contracte per a fer el daurat del retaule major entre els religiosos dominics comissionats i Josep Lletget, daurador del Vilosell.

Die vigesima sexta mensis septembris Anno Domini millesimo septingentesimo quadagesimo septimo. Tarracone.

In Christi Nomine Amen. De y sobre lo preu fet de la indauratura del Retaule major de la Iglèsia del Monastir y Convent del Pare Sant Domingo, Orde de Predicadors de la present ciutat de Tarragona, per y entre lo Reverent P. Presentat Fray Joseph Pio Molas, y lo Reverent Pare Predicador General Fray Geroni Nin, commisionats del Reverendissim Pare General Fray Thomas Ripoll, tots Religiosos Sacerdots, professor del mateix monastir y convent, de una part, y Joseph Lletget, mestre daurador de Velusell, Archebisbat de Tarragona, de part altra, son estats fets, firmats y jurats, la capitulació, pactes y convenció següents: Primerament es estat pactat y convingut entre las ditas dos parts, que lo dit Joseph Lletget, mestre dorador, se obliga a fer las vestidas, tabladós, y tot quant sia menester per dorar dit retaule, age de correr a expensas de dit official dorador, de forma que lo convent ni Commisionats no han de contribuir en cosa alguna, y si posant ditas vestidas o daurant dita obra espatlla, o fa espatllar alguna cosa del dit retaule, o piso de la Iglèsia, se deurà reparar a expensas de dit dorador. Item deurà dit official donar los aparells ab bona aigua cuyt, y temple com demana lo art, de forma que no embutesca, ni confonga la talla, advertint que después de enguixat i escatat, antes de donar lo bol, puguian los comisionats fer visurar o veurer si està segons art y sinò, deurà esmenaro dit official dorador.

Item tot lo blanch visible del frontís de detrás del retaule, se ha de pintar al temple de color carmesí, ab cordons, borlas y sarrells de color groch com millor aparega al dorador; de forma que tot facia un pavelló ab sos pendants que cubrían lo blanch de dit frontís, fins sobre la superior cornissa del retaule, y que iscan més enfora que la cornissa superior de dit retaule, y si per los costats de dit pavelló formassen alguns minyons quel mantingan, serà millor.

Item, deurà posar dit dorador tot lo or se age menester pera dorar dit retaule qual ha de ser del millor ques treballe, vuy en Barcelona.

Item que tots los jaspes, colors, encarnacions y acolorits, tot sia cosa fina, y corresponents donat tot al natural y si se demana o volen los comisionats que en alguna part se age de donar vernís, tinga obligació de donarlo lo official impressari. Item lo peu o socol y las portas colaterals seran de marmol negre a fantasía del official. Als mitgs dels plans o llisos de dit sòcol, se formarà uns adornos de or, com apareixera a dit official. Las motlluras dalt y bayx de jaspes de Tortosa al natural. Las motlluras de

las portas: lo alt serà màrmol blanch, los fondos màrmol negre, lo bordó dorat y sempre aquí y en lo restant del retaule se deurà posar un perfil de or entre color y color competint segons art. La talla y escultura de dit sòcol, serà de màrmol blanch, los minyons colaterals dels escuts seràn de or bronsejat y envernissats, si a par als comissionats; las faixas y alas doradas y brunyidas; lo interior dels escuts de dit sòcol, lo de la part de la Epístola serà blanch, les fullas de figuera, verdas transparents, lo poll i riu al natural, pintat sobre or. Lo camp del escut de la part del Evangeli, son fondo serà blanch, lo alt negre, la estrella dorada, la corona y palma dorat tot, lo lliri al natural sobre or, lo llibre dorat colorit, lo gos blanch i negre al natural sobre or, la atxa blanca, la llama transparent al natural, lo march de les portas, la mitja canya exterior dorada, y un perfil de la part de la porta dorat. Lo demás jaspe de Tortosa fins la cornisa exclusive ab los fondos de màrmol negre, y en la unió de màrmols, un perfil de or com tinga entrada. Sobre les portaladas o cartalotxos, tota la talla serà dorada, també los fondos o camp de ditas madallas serà blau, color de cel sobre or. Los ropatges dels sants lo interior blanch, lo exterior negre, tot sobre or, ab sos perfils y mostres, com millor aparega al operari; cap y mans encarnat, las mitras doradas, los pendents de las medallas tot or bronsejat o brunyit. Las insignias dels sants coloridas sobre or. A Sant Antonino se li a de fingir lo Palio, que és la divisa de Archebisbe, y es lo de la part del Evangeli. Los costats de la mesa del altar, tot lo que es talla dorat, los fondos de lapislazuli ab or de patxina; lo aro o march dorat y lapislazuli qual serà a la etxura del aro del altar de las Animas del Sant Francesch.

Item gradas, sacrari, cartalotxos, collaterals a la grada, los quatre candeleros, los cartalotxos collaterals al tabernacle, trono del Patriarca, tot dorat, ab diferència de bronsejat, gravat y brunyit segons art. Los minyons del costat del sacrari, encarnats al natural; las faixas doradas y brunyidas com també las alas; la espiga dorada; lo raïm transparent al natural. La imatge que serveix de porta a dit sacrari o tabernacle també se deurà retocar tots los colors, com també dita porta, y ovelles, y tot lo necessari. Lo interior del tabernacle se retocarà de or tot lo que sia necessari.

Item les motlluras de dalt y baix de las columnas, lo exterior dorat, lo interior de lapislazuli. Los serafins encarnats, las alas doradas y brunyidas, las cartelas de dit pedestral seràn totes doradas y bronsejat. Lo plinto y tota la talla, perfils o mitjas canyas de las columnas, com també la corona, han de ser dorats, segons art. Lo canó del tercio de baix de lapislazuli ab unas fullas de or que pujaràn cosa de un palm y mitg sobre la última motllura del plinto ab la figura que demanarà la perfecció del art. Lo canó de les columnas de dalt fins als capitells serà de lapislazuli de or de petxina, y desde la última motllura del capitell baixaràn uns adornos de or ab sas fruitas o flors, figura de ondas, cosa de uns dos palms y mitg perfilat o escurrit. Las pilastras, que és lo detrás de les columnas, seràn de un color de perla obscur. Les motlluras o mitjas canyas seràn doradas. Los plans o llisos patents entre les columnas seran ab uns oendents de or des el capitell fins baix, perfilats o escurits. Y en los plans més pròxim a la pastera entre les dos columnas, los pendents seran majors. Les faixas de dalt sobre les mitjas canyas, seran de color blanc. Los capitells dorats.

Item toda la pastera major lo que corresponga fins a trobar la cornissa y pilastra del defora, a de ser dorat, bronsejat o brunyit, segons demana lo art. Los serafins del arc encarnats. Las alas doradas, los núvols acolorits sobre or tirant al natural.

Item tota la talla de las cornissas, los capitells de les pilastras y plinctos, també tot dorat com està dit. Las cornissas tot lo que es talla, y motlluras dorat, menos los fondos o parts que demanaran ser de color, y seran de lapislazuli, com y també lo

interior de les motlluras interpolant lo or, ab lo lapislazuli. Les tarjes ab los serafins serà tot de un alabastro, ab unas rosas al natural en lo centro. De la dita tarja se despediran uns cartelotges que seran dorats. Lo escut de desobre la pastera gran, serà blanch y negre brunyit y los botonets prop dels lliris, que són los extrems de la creu, dorats y brunyits. La tarja de dit escut dorada y broncejada. Los serafins encarnats, las alas doradas.

Item que en la tercera andana tot lo que es talla, o motlluras colaterals a la pastera de Santa Tecla, serà dorat, broncejat o brunyit. Los fondos de lapislazuli, ab or de petxina. Los cartalotxos dorats; los fondos de lapislazuli. Las motlluras exteriors de la última o superior cornissa, doradas; lo interior de lapislazuli a correspondència de la segona cornissa.

Item los florons de la sobre la cornissa ab sos pendants, tot dorat, brosejat y brunyit, menos los fondos dels gerros que seran de un blau clar. Los cartelotxos pendants dorats. La pastera de Santa Thecla, la talla dorada, lo camp un blau clar, los serafins encarnats; les alas doradas.

Item, en la pastera principal, la imatge és de Nostre Pare Sant Domingo, de dotze palms de alt, mans y cap encarnat, lo ropatge interior blanch sobre or, ab algunas flors a fantasia del official, y un perfil de or a las orlas. Lo ropatge exterior negre, sobre or, ab flors també a fantasia de dit operari. Y així mateix a les orlas un perfil de or. La corona dorada, las sabatas negras sobre or, lo gos dels peus blanch y negre, imitant al natural sobre or. La atxa blanca imitant la flama natural transparent. La bola del món acolorit sobre or, color de cel com millor aparezca al natural. La creueta dorada. Los àngels del peus, que seran de sinch a set palms, encarnats al natural y lo ropatge o bandas tot dorat, broncejat o brunyit segons art. Las alas doradas y brunyidas. Lo bàculo que té un àngel tot dorat; lo llibre que té lo altre àngel obert, blanch ab algunas lletras y a las orlas, un perfil de or, to lo ques puga veurer. En dita pastera se anyedirán dos minyons de tres palms, poch o menos y estos deuran encarnarse ab faixas, alas, candeleros o altre instrument per tenir llum dorat.

Item, los apòstols, Sant Pere y Sant Pau, que estan entre las columnas de uns vuyt o nou palms, caps y mans encarnats. Lo ropatge, los interiors y exteriors, acolorits sobre or, imitant a alguna roba com millor aparega al operari. Espasa de Sant Pau y claus de Sant Pere al natural, com millor apareixerà. Las coronas o laureolas, totas doradas, segons art.

Item, les virtuts de set a nou palms de estatura, que són la Fe y la Esperansa que estan sobre las cornissas, deuran ser de alabastro brunyit tota la figura a imitació de la pedra de Gènova. Y los instruments que aportaran, deuran ser tots dorats, si apar als commissionats predits. En lo ropatge de les ditas Virtuts, y aurà també un perfil de or en la vora del vestit o ropatge. Los frontispicis o socollets de les Virtuts, seran de or y lapislazuli com les cornissas.

Item Santa Thecla de vuyt a nou palms de estatura, tot lo desnús encarnat. Lo ropatge interior y exterior de color ben vist, a disposició del official operari, ab flors de or a la italiana. La Palma de la Santa y la corona, tot dorat, com millor aparega. La llaona dels peus tota dorada ab lo degut sentit als ulls. Los minyons dels peus de la Santa, encarnats. Las bandas doradas lo Tau que aporta un minyó tot dorat. Lo bras que aporta lo altre minyó tot dorat, ma y tot a imitació del Sant bras de la cathedral. Les alas dels minyons doradas.

Item, la imatge de Nostra Senyora del Roser, ab son minyó coronas y peanya de uns quatre pams de alsada, qual està a la sacristía, se deurà dorar y acolorir tota de

nou, ab que conestirà tot lo retaule peus o sòcols ab les portas y porteladas, màrmols blanchs, negres y jaspe de Tortosa, ab los perfils de or respectivament. Pedestal, cornissas, carteloxos, collaterals, fins a la superior andana, consistirà tot en or y lapislàzuli. Les columnas consistiran en or y lapislàzuli. Les pilastras consistiran en un color de perla obscur, uns perfils de or blanch y or com queda explicat. Tota la talla, motluras dels cartelotxos y las madallas tot dorat, ab los fondos de color blau cel sobre or. Lo aro del frontal de lapislàzuli y or. Los costats de la mesa del altar y la pastera de Santa Thecla, consistirà en un blau clar fi y or. Las gradas, cartalotxos, candeleros, ab sos cartalotxos, trono del patriarca, y tot lo de dites gradas fins al trono del patriarca inclusive, serà tot dorat, bronsejat, gravat o brunyit, segons art y sens posar ningún color, com també la pastera principal, ab tot lo corresponent a dita pastera com quede explicat, de les grades, etc. Les imatges seran com queda explicat. Se adverteix que si acàs, en la individuactio des membres de dit retaule, se deixa o se olvida alguna cosa, serà regla general que fora dels sòcols y portas, tot lo que és talla dorada y les motluras, faixas, vasas, bordons o alts y altras cosas semblants, deurà ser dorat, com tinga lloch o entrada segons art. Si és algún fondo o camp, serà de lapislàzuli o blau clar, com queda ja explicat. En cas de algún dupte, no podrà lo official dit, resoldrer cosa alguna sens lo exprés consentiment del commissionats. Serà regla general que entre color y color, deurà mediar un perfil de or com tinga entrada. Se adverteix que en tots los colors o estofats de dit retaule, dega lo official doraro y recenaro y no podrà passar a donar los colors sens que antes o aijen vist y approbat los commissionats. Si apareixara a dit official dorador, mudar alguna color o altra cosa de dit retaule, nos podrà executar sens lo exprés consentiment dels commissionats. Se obliga dit official dorador, impressari de dita obra, a concluir-la tota, ab espay de sis mesos contadors des del día assenyalat per los commissionats, en esta forma que per lo primer diumenje de maig prop vinent, que serà de mil set cents quaranta y vuyt, quedia dit retaule desembarasat de entenas y vastidas, acabat tot lo cos del retaule desde dalt fins totes las gradas y aro del frontal inclusive. De forma que sols faltia a les ores que obrar per los costats de manera que no se agen de menester entenas y grans vastides. Y pera concluir y perficionar tota la dita obra, se li dóna de temps al dit official dorador fins a mitg mes de juliol de dit any de mil set cents quaranta y vuyt. Y si antes de donarli la segona paga, que serà concluidas las cornissas y capitells de las columnas y pilastras ab les estatuas corresponents, después o antes se preveu que dins lo temps assenyalat nos pot concluir dita obra. A expensas del dit official, impresari de dita obra, pogan los commisionats pendrer altres operaris. Les pagas se faran ab tres pagas iguals. La primera antes de començar la obra; la segona a mitja obra, que sera concluida les cornissas y capitells dits ab les estatuas corresponents o cosas equivalents. La tercera paga serà concluyda y visurada la dita obra, qual visura faran fer los commissionats per quis benvist los serà. Y las faltas que se encontraran en dita obra, deurà, dit official impressari, suplirlas, y si dit impressari no cumpleix (lo que nos creu), dins lo termini fixat per los commissionats pogan estos fero fer per lo official dorador a ells ben vist, los serà a costas y despesas de dit impressari llevatlo de la última paga. Per fi y en conclusió de tots estos pactes, expressats, tocant al dorar, se deurrà dorar tot lo que sia escoltura (menos lo expressat als capítols antecedents) y parts que la mateixa arquitectura o demana, conforme o practican los officials practichs segons lo art. Se adverteix que dit retaule no sols se veu del piso de la Iglèsia, si no també de las tribunas collaterals quant y sien, com també des del cor y tot aixó se deurà tenir present. Tot deurà ferse segons demana lo art arreglant-se a estos pactes, a una cosa y altra, se

atendrà a la visura. Es convingut y tractat entre dites parts, que dits Reverents Pares comissionats predits, degan donar y pagar real y effectivament al dit Joseph Lletget, mestre dorador, per rahó de la indauratura de dit retaule, mil tres centes cinquanta lliuras moneda barcelonesa, ab tres iguals pagas ço és 450 ll. quiscuna paga en la forma y modo que està dit en los pactes. Y així les dites parts, lloant, approbant, retificant y confirmant los precedents capítols y totes y sengles cosas en ellas, y quiscun de ells contingudas, renunciant a la excepció dels dits capítols així com està dit.

Y convinguts a la cosa no ser així y concistir en veritat y tot a dret ús, y consuetut a ditas cosas, obvians convenen y prometen, és a saber, la una part a la altra, y així mateixos adinvisem at vicissim, pr lo que a cada un de ells toca y expecta que los presents capítols y cada un de aquells y totes y sengles cosas en ells y quiscun de ells convingudas, y expressadas segons sa seria y thenor, si y segons a cada una de ditas parts toca y mira al interés de la altra, atendran y cumpliran y contra de aquells no faran ni vindran, per qualsevol dret, títol, causa o rahó, y perçó la una part a la altra adinvicem vicissim, ne obligan tots y sengles bens seus mobles e immobles, aguts y per haver, veus, drets, forças y accions suas universals, renunciant quant en açó al benefici de novas constitucions divididoras y cedidoras accions. Epistola del Divo Adrià y consuetut de Barcelona que parla de dos o més que a soles se obligan y a tot y qualsevol altre dret o ley, y a la ley que prohibeix la general renunciació y lo dit Joseph Lletget, mestre dorador principal, per major atendre y cumplir dites cosas, dóna en fianças a Joseph Tarragó y Joseph Ballester, tots pagesos del Velusell y Archebisbat de Tarragona, presents y lo carrech de fianças baix acceptats los quals, junt ab dit principal y vens ell y a votat estaran tinguts y obligats a tot lo predit y per dit principal promet, y los dits Joseph Tarragó y Joseph Ballester, fianças preditas, lloant ditas cosas y lo carrech de fianças acceptant, convenen y en bona fe prometen a dits Reverents Pares comissionats predits, que junt ab dit son principal y sens ell y a solas estaran tinguts a tot lo per ell promés. Y per atendre y cumplir dites cosas, tant principal com les fianças, obligan a dits Reverents Pares comissionats predits tots y sengles bens seus y del altre de ells a solas, mobles e immobles, aguts y per haver renunciant quant en açó al benefici de novas constitucions, divididoras y cedidoras accions, Epistola de Divo Adrià y consuetut de Barcelona que parla de dos o més, que a solas de obligan y ditas fianças preditas renuncian a la ley que diu que primer sia convingut, lo principal que las fianças y a altre que diu que llevat lo principal, sian llevadas les fianças o accessori. Y lo predit Joseph Lletget, mestre dorador principal Joseph Tarragó y Joseph Ballester, fianças per pacte exprés, renuncian a son propi for sommetentse al for de qualsevol jutge, així ecclesiasticus com secular ab facultat de poder variar lo judici, una y moltas vegadas y promesa de pagar los gastos, variant o no variant, y així mateix fan y firman escriptura de ters en los llibres dels tersos dels molts Honorables Senyors Corregidor de Barcelona, Tarragona y altres qualsevolts jutges o corts ab obligació dels bens, tant del principal com de les fianças y del altre de ells, a solas, mobles e immobles, aguts y per haver, ab constitució de Procurador per ser absents de dites corts de tots los notaris, escrivans y ministres de dites curias que vuy són y per temps seran per a fer y firmar dites escriptures de ters, y obligar sos bens y de ells a solas, segons lo curs, rigor y estil de dites curias. Prometent tenir per ferm y agradable tot so y quant per ells y lo altre de ells se fasse, totes les quals cosas així com dalt està dit, convenen y prometen la una part a la altra y assí mateixos adinvissem et vicissim, tenir, cumplir y observar, y no menos al Nottari avall escrit com a pública persona

per los que sia interés rebent y estipulant tot lo que fonch fet en dita ciutat de Tarragona, dia, mes y any sobredits y així firman:

Joseph Pio Molas, presentat comissionat predit.

Fra Geroni Nin, comissionat predit.

Joseph Lletget dorador principal.

Josep Tarragí, pagés del Velusell fiança.

Josep Ballester fiança.

A.H.P.T. Notari Eudals Borés, vol. 470, caixa 372, fol. 69-72v.

DOCUMENT III

1748, febrer 17.

Contracte establert entre els comissionats, els religiosos dominics i l'escultor Josep Vila de Reus.

Die decima septima mensis february anno a Nativitate Domini millesimo septingentissimo quadragessimo octavo Tarracona.

Item Christi Nomine Amen. De y sobre la construcció y fábrica de dos tribunas que dehuen servir y plantarse en lo Presbiteri de la Iglesia del monastir y convent del Pare Sant Domingo del ordre de predicadors de la present ciutat de Tarragona per y entre los Reverent Pare Gabriel Dalmau, predicador General y Prior de dit monastir y convent de una part, y Joseph Vila, escultor de la vila de Reus, del camp y archebisbat de Tarragona, habitant de part altra son estats fets, firmats y jurats los capitols y pactes següents:

Primerament es estat pactat y convingut entre las ditas parts, que lo dit Joseph Vila, escultor, tinga obligació de construir y fabricar las ditas dos tribunas de fusta de alba de bona qualitat, y en cas aparegués dit Vila escultor, ser necessari usar de altra especie de fusta, no puga usar-ne sens lo exprés consentiment de las personas comissionades per lo dir Reverent Pare Prior, qui son lo Reverent Pare Joan Thomás Gogget, religiós del dit ordre de Predicadors y lector en Sagrada Theología en lo dit convent conventual, y lo Senyor Don Josep Vidal y Amargos, en la dita present ciutat domiciliat, així y del mateix modo, forma y manera que aquellas estan dibuixades en la trassa que per est efecte sels ha entregat firmada per una y altra de dites parts, guardant en tot la deguda uniformitat y proporció y simetría segons art, ús y costum de bon official.

Item ab pacte que dèga dit Josep Vila, escultor, plantar y col·locar ditas dos tribunas en son lloch a sas propias expensas y gastos, y en cas de fabricar-la fora de la present ciutat, dèga també transportar-las o fer-las transportar a sas costas pagant y costejant, no menos, tota la armamenta y armassó que per lo dit efecte serà necessari.

Item ab pacte que no puga lo dit Joseph Vila, anýadir ni llevar cosa de las ditas tribunas sens exprés consentiment dels dits comissionats, si que deurà imitar en tot y per tot la trassa predits.

Item ab pacte, que los permodos sobre que han de carregar y assentar-se dites tribunas, hagen de ser de fusta de alba bona y degan tenir un palm de gruix en alt y tres quarts per lo plà y llarch la volada corresponent a dita obra segons la trassa della y dos palms y mitg de carregament a lo menos.

Item ab pacte, que per quant es precis tallar las dos pilastras que corresponen a les dos boquilles del Presbiteri en altre que descobriran la vista sens perjudici alguna de las tribunas, tinga lo dit Joseph Vila obligació quant posar a los permodos de senyalar lo lloch per lo dit effecte, a fi de que puga lo mestre de cases, executar-lo ab acert.

Item ab pacte que dega y tinga obligacio lo dit Joseph Vila de fer y treballar quatre cartelas de bona fusta per a dissimular los ferms de las quatre pilastras se tallaran en lo dit presbiteri las que deuran treballar-se conforme estan dibuixadas en la dita trassa.

Item ab pacte, que dega y tinga obligació lo dit Joseph Vila, de fer treballar a sas costas, totes les frontissas y demés ferramenta necessaria y corresponent a las ditas tribunes, així per sa firmesa com per lo joch delles, fent de manera que les gelossias o ventallas se pugan obrir en figura de finestra per la part interior de la obra, y que quant convinga se pugan traure de son lloch, per lo qual effecte deurà fer fabricar les ditas frontissas de pollaguera.

Item ab pacte, que dega lo dit Joseph Vila, cuydar de fer plantar les bastides que seran necessarias per a plantar dites tribunes, llogant per est effecte mestres de cases, manobres y demés ajudant necessaris per la col·locació de dites tribunes en son lloch, pegant-los de son doner propi les corresponents jornals, quedant sols a càrrech de dit Reverent Pare Gabriel Dalmau fer assentar a sas costas los permodos sobre los quals deuran assentar-se ditas tribunes obrir los portals de estas, fer tallar las pilastras y subministrar lo guix y refolas que seràn necessarias per a assentar ditas tribunas.

Item ab pacte, que tinga obligació lo dit Joseph Vila, de treballar dos pessas, una per cada tribuna, per depenfadero de les dos lletias del presbiteri conforme a la trassa se li ensenyarà per los comissionats predits, quals pessas deuran tenir quiscuna mitg palm de gruix, sens lo rrelleu de fullas y volutas que deurà col·locar en lo lloch que per dits comissionats se li senyalarà.

Item ab pacte, que tinga obligació, lo dit Joseph Vila, de treballar y obrar tota la part interior de les tribunes de manera que no quede en part alguna fusta en pel y, així bé, posar tots los permodos necessaris per la firmesa de ditas tribunes de bona fusta, divent-los obrar ab perfecció en aquella part, y a saber que se manifestaran a la vista y no menos continuar la celosia per la part interior dels balustres.

Item ab pacte, que tinga obligació lo dit Joseph Vila, de guarnir lo sostre de ditas tribunes de unes motlures conformes y corresponents a la demes obra, las que deuràn ser a satisfacció y contentament dels dits comissionats, qual guarnició deurà posar-se en lo sostre de ditas tribunes y per la part que se manifesta al presbiteri.

Item ab pacte, que per quant de diferir la col·locació de dites dos tribunes podria resultar algún dany al retaule del altar major de la dita Iglesia, tinga obligació lo dit Joseph Vila, del dia present a dos mesos, de tenir posat los permodos corresponents a dites tribunes y així bé de tenir continuadas y anyadidas las dos pilastras que corresponen tras las dos columnas interiors del retaule major, les que deurà treballar seguint lo mateix ordre y modo ab que esta, treballat lo dit retaule major de manera que seguint la continuació de dites pilastres puga la obra de les tribunes fer una perfecta unió ab les ordres del dit retaule, sens oposició ni diferència alguna de una a altra obra, y donar a la obra se anyadirà lo ferm corresponents segons reglas del Art.

Item ab pacte, que tinga obligació lo dit Joseph Vila, de llevar del frontispicis dels dos portalades collaterals del retaule major, tot lo que se judicara necessari per la perfecta situació de dites tribunes, y en cas que, per aquest effecte, los dits frontispicis no quedassen ab la deguda perfecció, tinga també obligació lo dit Joseph Vila de fer-los perficionar o perficionar-los segons reglas de Architectura.

Item ab pacte, que finides y collocades en sos respectives puestos las ditas tribunes y demás obra sobre expressada, degan visurarse per tres mestres escultors nomenadors, un es, a saber per los dits commisionats, altre per lo dit Joseph Vila, y lo altre per la justicia ordinariis. Y en cas de resoldrer o determinar lo dits tres officials que las ditas tribunas no estàn treballades conforme a la trassa, o bé separen en ellas algún defecte substancial o accidental. pugan los dits commisionats fer reparar y esmenar los dits defectes y demás perlo escultor que ben vist los serà ab tota independència del dit Joseph Vila, devent este pagar tots los gastos que en la esmena y reparo dels dits defectes se ocreran.

Item ab pacte, que dega y tinga obligació lo dit Joseph Vila de tenir acabades, perfeccionades y col·locades en sos respectius puestos les dites dos tribunes lo dia de Pasqua de Resurrecció del any pròxim vinent de mil set cents quaranta y nou, y en cas que per lo dit dia no haiga complert en lo predit puga lo dit Reverent Pare Gabriel Dalmau o dits senyors commisionats, ferlas finir, perfeccionar y col·locar a expensas propias del dit Joseph Vila.

Item ab pacte, que tinga obligació lo dit Reverent Pare Gabriel Dalmau de donar y pagar a dit Joseph Vila, real y effecticament, siscentes lliuras barcelonesas, que son lo preu ab que se ha convingut y ajustat la fàbrica de las ditas dos tribunas y demás sobreexplicat, comprenent-se ab ellas lo treball de la trassa pagadores es a saber ab tres pagas, doscentas deu lliuras, tretse sous y quatre diners en diner contant realment y de fet en presència del notari y testimonis avall escrits, que confessa haver rebut lo dit Joseph Vila, cent noranta quatre lliuras, tretze sous y quatre diners lo dia que lo dit Joseph Vila farà constar als dits senyors commisionats, quede la obra finida fins a la cornissa y dits commisionats quedaràn satisfets de sa relació. Y las restants cent noranta quatre lliuras, tretze sous y quatre diners, lo día que lo dit Joseph Vila haurà donat per fer cumpliment y satisfacció a la obra sobre explicada.

Y així las ditas parts, lloant, aprobant, rattificants y confirmant los precedents pactes y tot lo en ells y quiscun de ells contingut y expressant y renunciant a la excepció, de no ser així lo convingut y pactat y no consistir en veritat, y a tot altre dret, us y consuetut a dites coses obvians convenen y en bona fe prometen es, a saber, la una part y la altra, y así mateixos ad invicem et vicissim per lo que en cada una de ellas toca y especta, que los precedents pactes y cada un de aquells y totes y sengles cosa en ells y quiscún de ells contengudes y expressades segons sa (...) y thenor, si y segons a cada una de ditas parts toca y mira al interes de la altra, attendran y cumpliran, y contra aquells ni algú dells no faran ni vindran per ningún dret, títol, causa o rahó, y perque se tinga major seguretat de cumplir lo dit Josep Vila, lo per ell promés, ne dóna en fiança y principal obligat a Joseph Juncosa, negociant de dita vila de Reus a estas cosas present y avall lo carrech de dita fiança acceptant, lo qual, junt ab lo dit Josep Vila y sens ell y a solas, se obligarà a cumplir tot lo per dit son principal sobre promés. E lo dit Damià (...) fiança predita a estas cosas present llohant tot lo predit y acceptant lo càrrech de dita fiança de bon grat y certa sciencia convé, y en bona fe promet a dit Reverent Pare Gabriel Dalmau, assí present, tenir, cumplir y observar tot lo per dit son Principal sobre promés. Y pera atendre y cumplir totas las sobreditas cosas, se obligan la una part a la altra ad invicem et vicissim, y la dita fiança, tots y sengles bens seus mobles e immobles haguts y per haver, vens, drets, forsas y accions suas universals. Renunciant quant en asso al Benefici de novas constitucions y divididoras y cedidoras accions, Epístola del Divo Adrià y consuetut de Barcelona, que parla de dos o més que a solas se obligan. Y la dita fiança renuncia a la

lley que diu que primer sia convingut lo principal que la fiansa, y a altra que diu que llibert o llevat lo principal, sia llibera o absoluta la fiansa y tots renuncián a tot, y qualsevol altre dret o lley y a la lley que prohibeix la general renunciació. Y los dits Joseph Vila Principal y Joseph Juncosa fiansa per pacte exprés, renuncián a son propi for, sotmetent-se a tot y qualsevol altre for jutge y cort així ecclesiastich com secular, ab facultat de variar lo judici una y moltes vegades y promesa de pagar los gastos, així variant com no variant.

Y no menos fan y firman escriptura de ters en los llibres dels tersos dels molt il·lustres senyors corregidors de Barcelona, Tarragona y daltres quals vols jutges y corts ab obligació dels bens, tan solament seus y del altre dells assolas, mobles, e immobles, haguts y per haver, ab la solita constitució de Prior per ser absents de ditas curias de tots los nottaris, escribans y ministres de ditas curias que vuy són y per temps seran, per a fer y firmar dita escriptura de ters y obligar sos bens y del altre de eles a solas segons lo curs, rigor y estil de dites curies, ab promesa de tenir per ferm y agradable tot ço y quant per ells o lo altre de elles, assolas se farà. Totas las quals cosas així com dalt queden ditas, convenen y prometen la una part a la altra y assí mateixos ad invicem et vicissim y no menos al nottari, avall escrit com a Pública persona perquè tinga interés, rebent y estipulant tenir cumplit y observar. Lo que fonch fet eb la dita present ciutat de Tarragona, dia mes y any sobredits. Y així firman:

Fray Gabriel Dalmau Predicador.

Joseph Vila, escultor.

Joseph Juncosa.

Testimonis són Agustí Calull, professor en Santa Theología y Rafel Morera, mestre de cases de la present ciutat.

A.H.P.T. Notari Eudald Borés, vol. 470, caixa 372, fol. 18 i 20v.